

“ששית ימים תעשה מלאכה, ושבת העשירית יהיה לכם קדש שבת שבתך לה...” (שמות ל"ה ב')

“Six days shall work be done, and on the seventh day it shall be holy, Shabbos for Hashem...”

This is one of six places in the Torah¹ where we are commanded to consecrate the day of Shabbos and abstain from doing “work”. In this context, work is not defined as physical exertion, but rather as creative action. More specifically, it refers to 39 particular tasks (Melachos) that were performed during the building process of the Mishkan. This is derived from the fact that the Torah chose to place the above commandment to rest on Shabbos right next to the commandments to build the Mishkan². One specific question that is often discussed, and far less often clarified, is the matter of opening various sealed packages, bags, and bottles on Shabbos. This seemingly innocuous task can actually run into a transgression of up to six different Melachos, (סותר, בונה, מכה בפטיש (עשיית כלי), קורע, מחתך, ומוחק). In the following pages, we will IY”H discuss each possible transgression and its parameters. (Since the Din varies regarding each type of container, the reader is asked not to compare one example to another, as any minute detail may drastically change its status.) Furthermore, since many of the leniencies mentioned by the Poskim were stipulated to be used only as a last resort, whenever possible one should open all containers before Shabbos.

סותר – Constructive Destruction: The Melacha of סותר (literally: “to demolish”), Min Hatorah is only when the purpose of the destruction is for a constructive purpose (e.g. to rebuild something else in its place). Midrabanan it is always forbidden even when it has no constructive purpose³. The basis of this Melacha was the dismantling of the Mishkan each time Klal Yisrael traveled. The Rishonim dispute if this Melacha only applies to the destruction of buildings and structures, or also to small vessels⁴. The Mishna in Shabbos states that one may break open a barrel to access the dried figs inside. Rashi and others explains that the reason this is permitted is since there is no prohibition of סותר in regard to vessels⁵. Tosfos and the Rosh contend that the case of the Mishna is speaking specifically in regard to a container that is comprised of broken shards stuck together (called מוסתקי). Only with such a vessel is breaking it permitted, with other vessels it is forbidden⁶.

The Shuchan Aruch rules in accordance with the opinion of Tosfos, whereas the Gr”a paskens like Rashi. Many Acharonim understand that today’s packages and cans are not considered מוסתקי and are forbidden to open according to the Shulchan Aruch. Some Poskim argue that these packages are comparable to מוסתקי and are permitted to open even according to this opinion.⁷ This leniency only applies to סותר, and not to other Melachos as we shall see.

בונה – Construction: The Melacha of בונה (or in this case also known as עשיית פתח – fashioning an opening) is a problem with types of packages that in the process of opening them a spout is created. This is the case regarding some milk and juice cartons, where in order to open them; one first separates the two flaps and then pulls out from between them to form a spout.

¹ שמות ט"ז, כ', ל"א, ל"ה, ויקרא כ"ג, דברים ה'.
² שבת מ"ט ע"ב "הא דתנן אבות מלאכות מ' חסר א' כנגד מ' ארבע"ח כנגד עבודות שבמשכן", ופירש"י "ופרשת שבת נסמכה לפרשת המשכן ללמוד הימנה". אמנם ברש"י על התורה כתב דנסמכה לומר שמלאכת המשכן אינו דוחה את השבת, ע"ש.
³ במתני' שבת ע"ג תנן, הקורע ע"מ לתפור וכו' המוחק ע"מ לכתוב וכו', וע' תוס' ל"א ע"ב ד"ה וסותר, דה"ה למכבה וסותר דצריכין להיות ע"מ להבעיר וע"מ לבנות. אולם כ"ז ל"ד דאין כוונתם לומר דסותר שלא ע"מ לבנות אינו חייב, רק דסותר שהוא מקלקל פטור אבל אסור, כדון כל המקלקלין דפטורין. ומפורש כן בגמ' ק"ה ע"ב "הקורע בחמתו ועל מתו – חייב, וכל המקלקלין פטורין", דהיינו דכיון דקורע על מתו או בחמתו דהו"ל תועלת, אינו נקרא מקלקל וחייב, אע"ג דאינו ע"מ לתפור. וכן מבואר ברמב"ם (הל' שבת פ"י ה"י) "הקורע כדי לתפור חייב, אבל הקורע להפסידה פטור מפני שהוא מקלקל", ומבואר דכל זמן שאינו מקלקל חייב. וכן מבואר בר"ן וריטב"א ורי"א בדף ע"ג, ורמב"ן, בער"מ, ותוס' הרא"ש, ורבינו ירוחם, לענין קורע על מתו. וע' ביאור הלכה ס' ש"מ ד"ה אין שוברין באריכות. ולענין נידוד, ע' פר"ח יו"ד ס' קי"ב, שהמנהג היה להשאיר התבשיל לשבת בתנור של עכו"ם, וכדי שלא יהא בשר שנתעלם מן העין, היו מסבבין התנור בנייר ומדבקין שני הקצוות בחותם, כדי שא"א להוציא מן התנור בלי לקרוע הנייר. וכתב הפר"ח דאלו שעושים כן בשבת חייבין משום קורע דאורייתא. ואינו מקלקל כיון שעושה כן כדי להגיע למה שצריך. ומבואר להלכה בשע"ת (ש"ז ס"ה) ובביאוריה ס"ס ש"מ, דמש"ה אסור לפתוח מעטפה של מכתב, כיון שקריעת המעטפה היא להגיע אל המכתב בפנים והו"ל לתועלת ואינו מקלקל, ואסור אפי' ע"י עכו"ם. (ובחיי"א התיר ע"י עכו"ם, ובשאלת יעב"ץ ח"ב ס' ק"מ בשם אביו הח"צ התיר לגמרי, אולם המ"ב פסק כהפר"ח וכמש"כ.) וכן מבואר בביאוריה ס' שצ"ד ס"ג, ובשו"ת זרע אמת ס' ס"ז, דכל שרוצה במה שבפנים אינו מקלקל, ואסור מדאורייתא.
⁴ ע' שבת קכ"ב, והגהות אשר"י שבת פ"ז ה"ז, וע' בסמוך.
⁵ שבת קמ"ו ע"א, ופירש"י דאין סתירה בכלים, וביאר הר"ן דאע"ג דעדיין הוה מקלקל, ס"ל דלצורך שבת מותר. וכל"ד היראים ק"מ ע"ב והרי"ף והרמב"ם והרע"ב, וכן בריטב"א עירובין ל"ד ורא"ה ביצה ל"ג דאפי' חבית שלימה מותר לקלקל, וכ"פ הגר"א ס' שיד" ס"א. אולם במ"א שם כתב דהר"ן והתוס' והרא"ש חולקין ע"ז דלא מצינו שום שבות שמותר לצורך שבת, וכ"פ הביאוריה ד"ה אסור, דאין להקל דמקלקל שבות היא ופטור אבל אסור, וכמש"פ הרמב"ם פ"א ה"ג והי"ז.
⁶ שם ד"ה שובר, דהכא שרי דאירי במוסתקי שנעשה ע"י שמדבק שברי כלים, ע' ביצה ל"ג. וכ"פ הראשונים והשו"ע ס' שיד" והמ"ב. וע' קרבן נתנאל (שבת פכ"ב סק"ה) שתמה על ה"ב' למה לא פסק כרוב הראשונים הנ"ל, ע"ש.
⁷ הגרש"א הובא בס' שש"כ פ"ט הערה י' ו"א, וכ"ה בשם הגרי"ש אלישיב בס' ארחות שבת פ"ב הערה ד'.

Creating this spout is forbidden on Shabbos⁸. If one did not open this sort of container before Shabbos, he may not open it in the normal manner, but may open the entire top from all sides, so that no spout is created.⁹ These types of openings may also pose a problem of קורע – tearing¹⁰, see below. The same Din applies to the more modern type of juice containers, that have a pre-fashioned spout with a screw on cap, that is sealed on the inside (beneath the cap) with a removable plastic tab. Since when opening the container and removing this tab one is creating a useful opening in a constructive way, it is forbidden¹¹. According to many Poskim, opening soda cans on Shabbos is also forbidden, for this reason¹².

מכה בפטיש – Completing a Vessel: A can or bag that is hermetically sealed is not considered a usable receptacle in its present state. Hence, by opening them one has created a usable receptacle, which is forbidden on Shabbos. According to the Chazon Ish, even if one plans on disposing of this receptacle immediately, and does not plan on using it at all, it is still forbidden. Other Poskim argue that if he does not intend to use the receptacle at all after its contents have been consumed, he may open the can or bag, provided he does not create a neat opening, as discussed above. If he plans to continue to use the bag or container after the contents have been consumed, it is forbidden to open it¹³.

A common suggestion to avoid this problem by cans and other sealed container, is to puncture both sides of the can rendering it unusable. This is not necessarily helpful, since when making the first hole the receptacle is already rendered fit for use, which is forbidden. Making a second hole afterwards does not permit making the first. Only if one hole can render the entire receptacle unusable is this a permitted procedure¹⁴.

When opening bottle caps that have a “tamper-proof” ring attached to them, the same problem is met. Since prior to removing the cap, the cap itself was not considered a “Keli”, when one removes it by breaking off the ring, one has essentially completed the creation of this cap, which is forbidden. Many Poskim therefore forbid screwing off all caps of soda and wine bottles for this reason¹⁵. Other Poskim argue that even when the cap is on the bottle it is considered a receptacle, and no change to its status is rendered when it is removed. These Poskim permit removal of all bottle caps¹⁶. R’ Shlomo Zalman Aurbach זצ”ל differentiates between those caps that are metal and those made of plastic. Since in the manufacturing process of plastic bottle caps, the cap is created as is, and then screwed onto the bottle, it is considered a “Keli” from before and is permitted. Furthermore, these type of caps are technically removable, even without breaking their ring. Metal caps are not manufactured and then screwed on, rather they are stamped on from a metal sheet, forming the cap only when it is pressed to the top of the bottle. These caps are also not removable without breaking the ring, and are therefore forbidden to remove¹⁷.

If one did not remove the cap before Shabbos, according to the Poskim who permit puncturing a vessel (see above “סותר”), he may puncture the top of the cap with a sharp object, rendering the cap useless. Once the cap is no longer usable he may screw it off¹⁸. One must be careful not to destroy any words or pictures while puncturing the cap, since that would be considered מוחק – erasing, which is forbidden.

קורע – Tearing: Another Melacha that is encountered when opening packages is the Melacha of קורע – tearing. There is a common misconception that it is permitted to open all sorts of bags and other packaging when it is for food. This is no different than saying that it is permitted to open a refrigerator that automatically turns on a light inside when opened, since he is doing so to get to food. The Issur Melacha of קורע forbids tearing any material: paper, plastic, or cloth. This would seemingly preclude opening all bags and other packages which require tearing to open them (e.g. potato chip bags). The Poskim cite two sources for the possible permissibility of opening bags.

⁸אג”מ או”ח ח”ד ס’ ע”ח, שעושה פתח לכלי והוא פתח גדול להכניס ולהוציא.
⁹הובא בס’ שערים מצוינים בהלכה (קו”א ס’ פ’ ס”ק מ”ו) דעי”כ אינו עושה זינוק.
¹⁰מה שיש לדון בזה (לבד מכל מה שכתבנו לקמן ב”קורע”) היא דבבתי חרושת כשעושין קופסת החלב, כוונתם שיתחווה כמה שיותר מוקדם (ויל”ע אם שיעורו כמו אל קורע שהיא מעל”ע או ז’ ימים, ע’ ס’ ש”ז ובמ”ב סק”א), וא”כ הוה תפירה לזמן. ובזה פליגי בה הראשונים, המרדכי פרק כלל גדול ס’ שס”ח אוסר וכן בטור ס’ ש”ז בשם רבינו פרץ, ובהגה”ה מרדכי בשם הרא”ה מתיר דאינו תפירה של קיימא, וכן בפרק במה טומנים הביא כן בשם הראב”ה ורשב”ם ורבינו יואל דמותר. וע’ מעשה רקח ריש פ”י דהל’ שבת בשם ר”א בן הרמב”ם. ומח’ הזה הובא ברמ”א ש”ז ס”ג ומשמע דס”ל דמותר, אולם השו”ע בס’ ש”מ ס”ז אוסר. (וג”ז אינו ברור דהבי”ב בס’ ש”ז משמע דס”ל דמעיקר הדין מותר, ע”ש). וע”ע בס’ תהלי”ד ס’ ש”מ שכתב דדעת הרמ”א להכריע דלתפור תפירה שאינה ש”ק אוסר, אבל לקרוע תפירה שאינה ש”ק מותרת, ע”ש ואכמ”ל.
¹¹שו”ת נשמת שבת ס’ רע”ו (ב’), ע”ש.
¹²ע’ שו”ת אור לציון פכ”ג, חזו”א ס’ נ”א סק”א, אז נדברו ח”א ס’ י”ב, וקונטרס יד דודי עמ’ ל”א בשם הגר”ד פיינשטיין שליט”א. וע”ע ס’ מאור השבת עמ’ ת”צ ותקנ”ח בשם הגרש”א, ובשש”כ פ”ט ס”ג ותיקונים ומילואים ס”א, אג”מ או”ח ח”א ס’ ק”ב, שו”ת מנח”י ח”ד ס’ פ”ב, וחלקת יעקב ח”ג ס”ח.
¹³חזו”א ס’ נ”א סק”א, ויש שהתירו: כפה”ח ס’ ש”ד אות ל”ח, שו”ת מנחת יצחק ח”ד ס’ פ”ב, והגרש”א בשש”כ פ”ט הערה ז’ והערה י’.
¹⁴ארחות רבינו ס’ קפ”ב בשם הסתייפלער.
¹⁵שו”ת רבבות אפרים ח”ד ס’ צ”ו בשם הגר”מ פיינשטיין, שו”ת אז נדברו ח”ג ס’ מ’, שו”ת דברי משה בשם המנחת יצחק או”ח ס’ י”ז ו”ח. ובפסקי תשובות ס’ ש”ד ס”ה הביא בשם הגר”ש וואזנר להתיר ע”י קטן, ע”ש.
¹⁶שו”ת באר משה ח”ג ס’ צ’, הגר”י פירש בס’ אבן ישראל על הרמב”ם סוף הל’ שחיטה, שו”ת קנין תורה ח”ה סל”ד, שו”ת להורות נתן ח”ז סכ”א, שו”ת דבר יהושע ח”ב ס’ מ”ה.
¹⁷הובא בשש”כ תיקונים ומילואים פ”ט הערה ס”א, וע’ שו”ת מנחת שלמה ח”א ס’ צ”א אות י”ב. ובמתכת אסר גם כשדעתו לזרקו אח”כ, ע’ מכתבו המובא בס’ מאור השבת ח”ב ס’ כ”ה ג’, וע’ שש”כ פ”ט הערה ס”א. ובס’ ארחות שבת פ”ב הערה ל”א הביא בשם הגר”ש אלישיב והגר”נ קרליץ שאוסרין גם בפלסטיק.
¹⁸ולפי מש”כ בשם הגר”ש אלישיב דיש בזה משום מחתך, יותר טוב שישפוך ממנו כמו שהיא, ולא יסיר הפקק בכלל. ולהגרש”א מותר, ע’ לקמן.

The Tosefta states that it is permitted to tear the leather seal off a wine cask. According to the Shulchan Aruch Harav this is due to the fact that קריעה – tearing is not applicable to leather. The Melacha of tearing, according to this opinion, only applies when one tears apart a material that is comprised of several parts woven or otherwise bound together. Hence, tearing on Shabbos is forbidden by cloth as well as any two materials that are sewn or glued together. Tearing a single piece of leather or paper is not the Melacha of tearing and is permitted¹⁹. Plastic is also part of the latter category (made of a single sheet) and would be permitted to tear. According to this opinion it is only permitted to tear the plastic bag in a spot where it is a single sheet and one is not separating two plastic sheets from each other. If one opened the bag from the top (where the two sheets are glued together), he has transgressed the Melacha of tearing. Most Acharonim, including the Mishne Berurah, vehemently reject this opinion, and state that קורע applies by all pliable material – including plastic²⁰.

On most bottles of wine and other beverages, a protective plastic seal is placed over the cap. Most Poskim permit tearing this seal off, since this is almost identical to the above case of עור ע"פ החבית – the leather seal covering the wine cask²¹. One issue that may still be problematic, is if the seal is perforated to ease the tearing of it. According to some Poskim it is forbidden to tear this plastic along its perforation, and should be torn at a different point²². This Din also applies to any container which has a plastic or paper covering sealing the opening, such as coffee jars²³ and "Leben" cups.

The Gemara states that one may cut open a container made out of date leaves to access the dates stored inside. According to some Rishonim the permissibility to cut or tear open this date-basket is since we consider the basket as though it is merely the protective peel or shell of the fruit. Since it is certainly permitted to tear open the peel of a fruit to access the edible part, it is also permitted to tear open this basket²⁴. The Chazon Ish stipulates that this was only permitted since it is done in a destructive manner, and is not opened neatly to preserve the container²⁵. According to these Poskim, if the purpose of opening the bag is to access its contents, one may do so. According to the Chazon Ish it should be opened in a way that is destructive to the bag (without tearing letters), whereas others Pasken that this is not necessary. These Poskim further point out that, contrary to the opinion of the Shulchan Aruch Harav, one should open the bag specifically in the place where it was sealed by the company, and not to tear the rest of the bag, since at that spot, it was sealed in order to be opened within a few days. It is preferable to open a temporary seal than to tear a permanent material²⁶.

מחתך – Cutting: The Melacha of מחתך – cutting, applies whenever one cuts an object or material to a specific size. A random cut is not considered מחתך, although it may fall into the category of קורע – tearing, discussed above. According to R' Yosef Shalom Elyashiv שליט"א, any material that has a perforation to ease its tearing, is forbidden to tear along the perforation, as this is considered מחתך (i.e. non-random cutting). This would apply to any bag that has perforation, cans that open along the perforation such as sardine cans, and even to bottle caps. Since the bottle caps have a ring attached to them, even if one avoids all the other problems described above (i.e. he punctures the cap), he still may not twist off the cap since that will break the ring along its perforation²⁷. R' Shlomo Zalman Aurbach זצ"ל contends that the Issur of מחתך does not apply in this instance²⁸.

מוחק – Erasing: As we have already mentioned several times, whenever opening a package (even when permitted) one must be careful that no letters are broken or torn, as that would be violating the Issur of מוחק. An often overlooked situation is in regard to the expiration date printed on the ring of soda caps. Those who follow the opinion that it is permissible to open these caps, must be wary of this number that is sometimes printed on the point of perforation. In this case it is forbidden to open, since it is impossible not to break these numbers. When opening other packages that the opening will not necessarily destroy any letters (e.g. the tear will go between the letters), it is permitted to open as is, even if in the end some letters will be destroyed²⁹.

גוט שבת,
מאיר הלוי הלמן
פעיה"ק תובב"א

¹⁹ תוספתא שבת פט"ז ה"ג, ומובא במ"ב ס' ש"ד סק"ה. שו"ע הרב ס' ש"מ ס"ז בסוגריים. וכ"כ התה"ד ס' ש"מ סק"א, ובקצוה"ש ח"ד ס' קמ"ה.

²⁰ ע"ב ביאור"ה שם בשם הירושלמי פ"ו ה"ב דמפורש דלא כדבריו, וע' חיי"א בנשמת אדם כלל כ"ט ס"ה. וכן מבואר דלא כדבריו בפר"ח שהבאתי לעיל הערה 3. וכן בפמ"ג ש"מ א"א סק"ח, ובהגה"ה שו"ע להחת"ס ס' ש"ז. וכן השיג עליו בחזון יחזקאל על התוספתא שם, וכתב דהפי' האמיתי הוא שכיון שבטל העור להחבית אין שייך בו קריעה כמו שאין שייך קריעה בחבית, ע"ש. וע' שו"ת דבר יהושע ח"ב ס' מ"א.

²¹ ס' הל' שבת במטבח עמ' 188 הערה 12 בשם הרבה פוסקים, וכן עמא דבר. וע' שו"ת נשמת שבת ס' רנ"ז מש"כ בה. ²² ע' לקמן ב"מחתך".

²³ אולם בתשובות והנהגות ח"ג ס' ק"ח אסר קופסת קפה, כיון שיש עוד מכסה עליה לבד מזה, ע"ש טעמו.

²⁴ ב"י ס' ש"ד ס"ח בשם הכלבו וכו"ה בחי' הר"ן דף קמ"ו, דהוה כקליפי אגוזים. וע' בס' מקור חיים להח"י כתב דכל שנעשה דרך אכילה מותר, וצ"ל דכוונתו לשיטת הכלבו, וע"ע ברלב"ג פ' יתרו הובא בס' שביתת השבת מלאכת דש עמ' נ"ח.

²⁵ חזו"א ס' נ"א סק"י ג' וס' ס"א סק"ב כתב דכל שעושה דרך השחתה ואין כוונתו לעצם הקריעה רק לאוכל שבו מותר. ²⁶ ע' לעיל הערה 10 מש"כ לענין תפירה לזמן.

²⁷ דעתו הובא בס' ארחות שבת פי"א הערה ס"א, ע"ש.

²⁸ ע' מנחת שלמה ח"א ס' צ"א אות י"ב כיון דהוה כשובר קליפי אגוזים. וע' מנח"ח במוסך השבת אות ל"ג, דמלאכת מחתך אינו אלא כשמתכוין לחיתוך מדוייק דבלא זה אינו מלאכה כלל, ואפי' אינו נקרא "אינו מתכוין", ע"ש.

²⁹ דאינו פ"ר ואינו מכין.